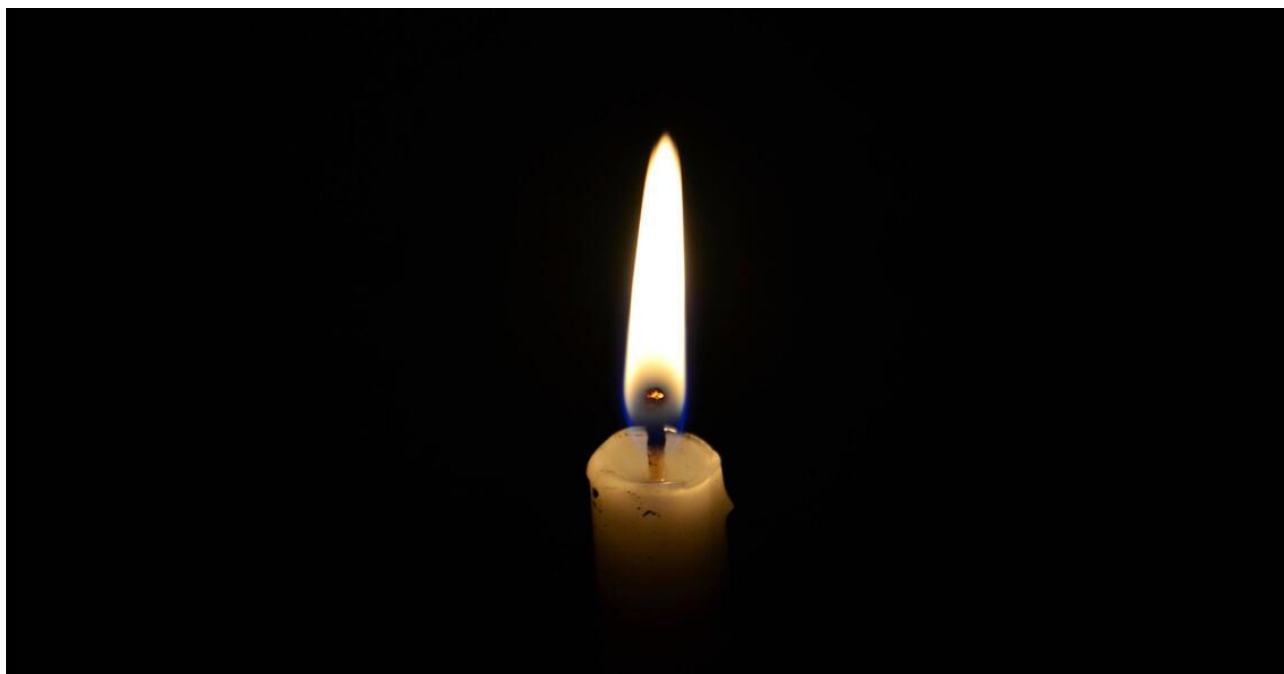

Han bar selv korset og gik ud til det sted, der kaldes
"Hovedskalsted", som på hebraisk hedder Golgata.

J. S. Bach: *Johannespassionen*

Sankt Hans Kirke, Odense, fredag den 7.marts 2025

Og han bøjede hovedet og opgav ånden!

Program:

Herr, unser Herrscher dessen Ruhm in allen Landen herrlich ist. Zeig' uns durch deine Passion, dass du, der wahre Gottes-Sohn, zu aller Zeit, auch in der grössten Niedrigkeit, verherrlicht worden bist.

Herre, vor Herre! Hvor herligt er dit navn over hele jorden! Vis os gennem din lidelse at du – den sande Guds Søn – i al evighed, ja selv i den største ydmyghed, er blevet herliggjort.

Retfærdige Fader, verden har ikke kendt dig, men jeg har kendt dig, og de har erkendt, at du har udsendt mig; og jeg har gjort dit navn kendt for dem og vil gøre det kendt, for at den kærlighed du har elsket mig med, skal være i dem, og jeg i dem.

Da Jesus havde sagt dette, gik han ud sammen med sine disciple, og over på den anden side af Kedronbækken, hvor der var en have, som han og hans disciple gik ind i. Også Judas, som forrædte ham, kendte det sted, for dér mødtes Jesus ofte med sine disciple. Judas tog så vagtstyrken og nogle af ypperstepræsternes og farisæernes tempelvagter med sig og kom med fakler og lygter og våben. Jesus, som vidste alt, hvad der skulle ske med ham, gik ud til dem og spurgte: "Hvem leder I efter?" De svarede ham:

Jesus von Nazareth – Jesus fra Nazaret.

Han sagde til dem: "Det er mig." Også Judas, som forrædte ham, stod sammen med dem. Da Jesus sagde: "Det er mig," veg de tilbage og faldt ned på jorden. Han spurgte dem så igen: "Hvem leder I efter?" De svarede:

Jesus von Nazareth – Jesus fra Nazaret.

Jesus sagde til dem: "Det er mig; det har jeg jo sagt jer. Når det altså er mig, I leder efter, så lad de andre gå".

O grosse lieb', o Lieb ohn' alle Masse, die dich gebraucht auf diese Marterstrasse, ich lebte mit der Weit in Lust und Freuden, und du musst leiden. O, Store kærlighed uden grænser, som bragte dig på denne lidelsens vej; Jeg levede med Verden i lyst og glæde, og du måtte lide.

For sådan skulle det ord, han havde sagt, gå i opfyldelse: "Af dem, du har givet mig, har jeg ikke mistet nogen." Simon Peter trak et sværd, som han havde med, og slog efter ypperstepræstens tjener og huggede hans højre øre af. Tjenerens navn var Malkus. Da sagde Jesus til Peter: "Stik dit sværd i skeden! Skulle jeg ikke drikke det bæger, som Faderen har givet mig?"

Dein Will' gescheh'Herr Gott, zugleich auf Erden wie im Himmereich; Gib uns Geduld in Leidenszeit, Gehorsamsein in Lieb und Leid, wehr' und steur' allem Fleisch und Blut, das wider deinen Willen tut.

Din vilje ske, Herre Gud, på jorden ligesom i himlen. Giv os tålmodighed i lidelsen, lydighed i kærlighed og smerte, styr og led alt kød og blod, som handler mod din vilje.

Vagtstyrken og officererne og jødernes tempelvagter anholdt nu Jesus og bandt ham; de førte ham først til Annas; for han var svigerfar til Kajfas, der var ypperstepræst det år. Det var Kajfas, der havde givet jøderne det råd, at det var bedst, at ét menneske døde for folket.

Simon Peter og en anden discipel fulgte efter Jesus.

Ich folge dir gleichfalls mit freudigen Schritten und lasse dich nicht, mein Leben, mein Licht! Beförde den Lauf und höre nicht auf selbst an mir zu ziehen, zu scheiben, zu bitten.

Jeg følger dig ligeledes med glade skridt og forlader dig ikke, mit liv, mit lys! Ban du kun vejen og hør ikke op med at drage, lede og kalde ad mig.

Denne anden discipel var kendt af ypperstepræsten og gik ind i ypperstepræstens gård sammen med Jesus, men Peter blev stående udenfor ved porten. Den anden discipel, som var kendt af ypperstepræsten, gik ud og talte med pigen, der holdt vagt ved porten, og fik Peter med ind. Tjenestepigen, der holdt vagt ved porten, sagde til Peter: »Er du ikke også en af den mands disciple?« »Nej, jeg er ikke,« svarede han. Tjenerne og tempelvagterne havde tændt et bål af trækul, fordi det var koldt, og stod og varmede sig. Også Peter stod og varmede sig sammen med dem. Ypperstepræsten spurgte nu Jesus ud om hans disciple og om hans lære. Jesus svarede ham: »Jeg har talt til verden i fuld offentlighed; jeg har altid undervist i synagoger og på tempelpladsen, hvor alle jøderne kommer sammen, og i det skjulte har jeg intet talt. Hvorfor spørger du mig? Spørg dem, der har hørt mig, hvad jeg har talt til dem; »De ved jo, hvad jeg har sagt.« Da Jesus sagde det, var der en af tempelvagterne, som stod ved siden af, der gav ham et slag i ansigtet og sagde til ham: »Er det en måde at svare ypperstepræsten på?« Jesus svarede: »Har jeg sagt noget forkert, så bevis, at det er forkert; men er det rigtigt, hvorfor slår du mig så?«

Wer hat dich so geschlagen, mein Heil, und dich mit Plagen so übel zugericht't? Du bist ja nicht ein Sünder. Wie wir und unsre Kinder, von Missetaten weisst du nicht. Ich, ich und meine Sünden, die sich wie Körnlein finden, das Sandes an dem Meer, die haben dir erreget, das Elend, das dich schläget, und das betrübte Marterheer.

Hvem har slået dig sådan, min Frelser, og med plager tilredt dig så ondt? Du er jo ingen synder, som vi og vore børn, ugerninger kender du ikke til. Jeg, jeg og mine synder, som er som sandskorn ved havet, har fremkaldt den nød og den elendighed, som nu rammer dig.

Annas sendte ham nu bundet til ypperstepræsten Kajfas. Imens stod Simon Peter og varmede sig. Da sagde de til ham: "Er du ikke også en af hans disciple?" Det nægtede Peter og sagde: "Nej, jeg er ikke." Så sagde én af ypperstepræstens tjenere, en slægtning til ham, som Peter havde hugget øret af: "Så jeg dig ikke i haven sammen med ham?" Atter nægtede Peter, og i det samme galede hanen. Da tænkte Peter på Jesus, og han gik udenfor og græd bitterligt.

Ach, mein Sinn, wo willst du endlich hin, wo soll ich mich erquicken? Bleib ich hier, oder wünsch ich mir Berg und Hügel auf den Rücken? Bei der Welt ist gar kein Rat, und im Herzen stehn die Schermzen meiner Missetat, weil der Knecht den Herrn verleugnet hat.

Ak, min tanke, hvor går du hen, hvor kan jeg søge lindring? Bliver jeg her eller ønsker jeg, at jeg lå under bjerg og høje? I verden findes intet råd, og i hjertet står smerten over min ugerning, - at tjeneren fornægtede sin Herre.

**Petrus, der nicht denkt zurück, seinen Gott verneinet, der doch auf ein'n
ernsten Blick, bitterlichen weinet. Jesu, blicke mich auch an, wenn ich nicht
büßen; wenn ich Böses hab' getan, rühre mein Gewissen.**

**Peter, som ikke tænker tilbage, fornægter sin Gud; ved et alvorsblik græder han
dog så bittert. Jesus, se også på mig, når jeg ikke vil angre; når jeg har gjort ondt,
rør da min samvittighed!**

*De førte nu Jesus fra Kajfas til statholderens borg. Det var tidligt om morgenen.
Selv gik de ikke ind i borgen, for at de ikke skulle blive urene, men kunne holde
påskemåltid. Pilatus gik da ud til dem og sagde: "Hvilken anklage har I at fremføre
mod denne mand?" Havde han ikke været en forbryder, ville vi ikke have udleveret
ham til dig." Da sagde Pilatus til dem: "Så tag I ham og døm ham efter jeres lov".
Jøderne svarede ham: "Vi har ikke lov til at henrette nogen." For sådan skulle Jesu
ord gå i opfyldelse, det ord, som han sagde, da han betegnede, hvordan han skulle dø.
Pilatus gik igen ind i borgen, kaldte Jesus for sig og sagde til ham: "Er du jødernes
konge? Jesus svarede: "Siger du det af dig selv, eller er det noget, andre har sagt dig
om mig?" Pilatus svarede: "Er jeg måske en jøde? Det er dit eget folk og
yppestepræsterne, som har udleveret dig til mig; Hvad har du gjort?" Jesus svarede:
"Mit rige er ikke af denne verden. Var mit rige af denne verden, så havde mine tjenere
kæmpet for, at jeg ikke skulle udleveres til jøderne; men nu er mit rige ikke af denne
verden."*

**Ach, grosser König, gross zu allen Zeiten, wie kann ich g'nugsam diese Treu'
ausbreiten? Kein's Menschen Herze mag indes ausdenken, was dir zu schenken.
Ich kann's mit meinen Sinnen nicht erreichen, womit doch dein Erbarmen zu
vergleichen. Wie kann ich dir denn deine Liebestaten im Werk erstatten?**

**Ak, store Konge, stor for evigt, hvordan kan jeg tale nok om din trofasthed? Intet
menneskes hjerte kan udtænke, hvad man kan give dig.**

**Min tanke rækker ikke til at udtænke, hvad din barmhjertighed kan
sammenlignes med. Hvorledes kan jeg gengælde dig dine kærlighedsgerninger?**

*Da sagde Pilatus til ham: "Så er du altså konge?" Jesus svarede: "Du siger, jeg er
en konge. Derfor er jeg født, og derfor er jeg kommen til verden, for at jeg skal vidne
om sandheden. Enhver, som er af sandheden, hører min røst." Pilatus sagde til ham:
"Hvad er sandhed?" Da han havde sagt dette, gik han igen ud til jøderne, og sagde til
dem: "Jeg finder ham ikke skyldig. Men det er skik og brug hos jer, at jeg løslader en
fange i påsken. Vil I have, at jeg skal løslade jer jødernes konge?" Da råbte de alle
igen og sagde:*

Nicht diesen, diesen nicht: "Ikke ham, men Barabbas."

Og Barabbas var en morder. Pilatus tog så Jesus og lod ham piske.

**Betrachte, meine Seel', mit ängstlichem Vergnügen, mit bittern Lasten hart
beklemmt von Herzen, dein höchstes Gut in Jesu Schmerzen, wie dir auf Dornen,
so ihn stecken, die Himmelschlüssel blumen blüht; du kannst viel süsse Freucht
von seiner Wermut brechen; drum sieh ohn' Unterlass uaf ihn.**

**Betragt, min sjæl, med ængstelig glæde, med hjertet bitterligt tynget, din største
rigdom ved Jesu smerte. Se, at på de tornegrene, som stikker ham, blomstrer de**

yndigste kodriver for dig; se, at du kan plukke søde frugter fra hans malurt; derfor se hen til ham uden ophør.

Soldaterne flettede en tornekrone, satte den på hans hoved, og de kastede en purpurkappe om ham, stillede sig foran ham og sagde:

Sei gegrüsset, lieber Judenkönig ! - "Hil dig, jødernes konge!"

De slog ham i ansigtet. Atter gik Pilatus ud, og han sagde til dem: "Nu fører jeg ham ud til jer, for at I kan vide, at jeg finder ham ikke skyldig". Da gik Jesus ud med tornekronen og purpurkappen på. Og Pilatus sagde til dem: "Se, hvilket menneske!. Da nu ypperstepræsterne og tempelvagterne så ham, råbte de og sagde:

Kreuzige, kreuzige ! - "Korsfæst ham! Korsfæst ham!"

Pilatus sagde til dem: "Så tag I ham og korsfæst ham; for jeg finder ham ikke skyldig." Jøderne svarede ham:

Wir haben ein Gesetz - "Vi har en lov, og efter den lov er han skyldig til døden, fordi han har gjort sig selv til Gud søn."

Da Pilatus hørte det ord, blev han endnu mere bange. Han gik igen ind i borgen og spurgte Jesus: "Hvor er du fra?" Men Jesus gav ham intet svar. Pilatus sagde da til ham: "Svarer du mig ikke? Ved du ikke, at jeg har magt til at løslade dig, og magt til at korsfæste dig?" Jesus svarede ham: "Du har ingen magt over mig, hvis ikke det var dig givet ovenfra. Derfor har han, der udleverede mig til dig, større synd." Derefter ville Pilatus løslade Jesus.

Durch dein Gefängniss, Gottes Sohn, ist uns die Freiheit kommen, dein Kerker ist der Gnadenthron, die Freistatt aller Frommen, denn gingst du nicht die Knechtschaft ein, müsst' unsre Knechtschaft ewig sein.

Gennem dit fangenskab, Guds søn, er friheden kommet til os. Dit fængsel er nådestolen, alles frommes fristed; thi gik du ikke ind under trældommen, måtte vor trældom vare evigt.

Det var forberedelsesdagen til påsken, ved den sjette time. Pilatus sagde til jøderne: "Se, hér er jeres konge!" Da råbte de:

Weg, weg mit dem, kreuzige ihn! - Bort med ham, korsfæst ham!

Pilatus sagde til dem: "Skal jeg korsfæste jeres konge?". Ypperstepræsterne svarede:

Wir haben keinen König denn den Kaiser. – Vi har ingen anden konge end kejseren.

Da udleverede han Jesus til dem, for at han kunne blive korsfæstet. De tog Jesus med sig. Han bar selv korset og gik ud til det sted, der kaldes "Hovedskalsted", som på hebraisk hedder Golgata.

Eilt, ihr angefochten Seelen, geht aus euren Marterhöhlen, - wohin? – eilt nach Golgatha! Nehmet an des Glaubens Hügel, flieht zum Kreuzes Hügel, eure Wohlfahrt blüht allda!

Skynd jer, I anfægtede sjæle, gå ud af jeres pinselshuler, - Hvorhen? – skynd jer til Golgata! Tag troens vinger på og fly til korsets høj, jeres frelse kommer derfra.

Dér korsfæstede de ham og sammen med ham to andre, én på hver side, med Jesus i midten. Pilatus havde lavet en indskrift og sat den på korset. Der stod: "Jesus fra Nazaret, jødernes konge." Denne indskrift læste mange af jøderne; for stedet, hvor

Jesus blev korsfæstet, lå nær ved byen, og den var skrevet på hebraisk, latin og græsk. Da sagde jødernes ypperstepræster til Pilatus: "Skriv ikke 'jødernes konge', men at han har sagt 'Jeg er jødernes Konge'". Pilatus svarede: "Hvad jeg skrev, det skrev jeg."

In meines Herzens Grunde, dein Nam' und Kreuz allein funkelt all Zeit und Stunde, drauf kann ich fröhlich sein. Erschein mir in meiner Not, wie du, Herr Christ, so milde dich hast geblut't zu Tod.

I mit hjertets dyb dit navn og kors stråler altid, derover kan jeg glædes. Vis mig i min nød det trøstens billede, hvordan du, milde Herre Kristus, gav dit blod.

Da soldaterne havde korsfæstet Jesus, tog de hans klæder og delte dem i fire dele, én del til hver soldat. Også kjortlen tog de; men den var uden sammensyninger, ét vævet stykke fra øverst til nederst. De sagde da til hinanden: "Lad os ikke rive den i stykker, men trække lod om, hvem den skal tilhøre". For sådan skulle de skriftord gå i opfyldelse: "De delte mine klæder mellem sig. De kastede lod om min klædning." Sådan gjorde soldaterne. Men ved Jesu kors stod hans mor og hans mors søster, Maria Kleophas hustru, og Maria Magdalene. Da Jesus nu så sin mor og ved siden af hende, den discipel han elskede, sagde han til sin mor: "Kvinde! se, dér er din søn." Derpå sagde han til disciplen: "Se, dér er din mor."

Er nahm alles wohl in Acht in der letzten Stunde, seine Mutter noch bedacht, setzt ihr ein'n Vormunde. O Mensch, mache Richtigkeit, Gott und Menschen liebe, stirb daruf ohn' alles Leid und dich nicht betrübe.

Han tog vare på alt i den sidste time, tænkte på sin mor og gav hende en formynder. Menneske, øv retfærdighed, elsk Gud og næsten; da kan du dø uden smerte og sorg.

Fra den time tog disciplen hende hjem til sig. Derefter, da Jesus vidste, at alt nu var fuldbragt, og for at skriften skulle opfyldes, sagde han: "Jeg tørster". Der stod et kar fyldt med eddike. De satte så en svamp fyldt med eddiken på en isop-stængel og stak den op til hans mund. Da Jesus havde fået eddiken, sagde han: "Det er fuldbragt!"

Es ist vollbracht, o Trost für die gekränkten Seelen. Die Trauernacht lässt mich die letzte Stunde zählen. Der Held aus Juda siegt mit Macht und schliesst den Kampf!

Det er fuldbragt, o trøst til alle krænkede sjæle. Sorgens nat lader mig tælle de sidste timer. Helten af Juda sejrer med magt og slutter kampen. Det er fuldbragt!

Og han bøjede hovedet og opgav ånden!

Mein teurer Heiland, lass dich fragen: da du nun mehr ans Kreuz geschlagen und selbst gesaget: es ist vollbracht! Bin ich vom Sterben frei gemacht, kann ich durch deine Pein und Sterben das Himmelreich ererben? Ist aller Welt Erlösung da? Du kannst vor Schmerzen zwar nichts sagen, doch neigst du das Haupt und sprichst stillschweigend: ja!

Min dyrebare Frelser, lad mig spørge dig: Da du nu er naglet til korset og siger: det er fuldbragt! Er jeg da fri for døden? Kan jeg gennem din lidelse og død arve Himmeriget? Er hele verdens forløsning der? Du kan knapt tale for smerte, dog

bøjer du hovedet og siger tavst: ja!

Kor: Jesu, der du ware tot, Lebest nu ohne Ende, In der letzten Todesnot.

Nirgend mich hinwende. Als zu dir, der mich versühnt, O du lieber Herre! Gib mir nur, was du vedient, Mehr ich nicht begehre!

Jesus, skønt du var død lever du nu i evighed! I dødedødens sidste nød kan jeg ikke vende mig til andre end dig, som har sonet for mig. O, min trofaste Herre, giv mig kun, hvad du fortjente, andet begærer jeg ikke.

Og se, forhænget i templet flængedes i to dele, fra øverst til nederst. Og jorden skælvede, og klipperne revnede, og gravene sprang op, og mange af de hensovedes hellige legemer stod op.

Zerfliesse, mein Herze, in Fluten der Zähren, dem Höchsten zu Ehren.

Erzähle der Welt und dem Himmel die Not, dein Jesus ist tot.

Lad strømme, mit hjerte i floder af tårer, til den højestes ære. Fortæl jorden og himlens sorgens budskab, din Jesus er død!

*Det var forberedelsesdag, og for at legemerne ikke skulle blive hængende på korset sabbatten over – for det var en stor sabbatsdag – bad jøderne Pilatus om, at de korsfæstedes ben måtte blive knust og de døde taget ned. Så kom soldaterne og knuste benene på den første og på den anden, som var korsfæstet sammen med Jesus. Da de kom til Jesus og så, at han allerede var død, knuste de ikke hans ben, men en af soldaterne stak ham i siden med et spyd, og der kom straks vand og blod ud. **STÅ** Den, der*

har set det, har vidnet om det, for at også I skal tro – og hans vidnesbyrd er sandt, og han ved, at han taler sandt. Dette skete, for at skriftord skulle gå i opfyldelse: "Ingen af hans knogler må blive knust". Og atter et andet skriftord siger: "De skal se hen til ham, de har gennemboret"

O hilf, Christe, Gottes Sohn, durch dein bittres Leiden, dass wir, dir stets untertan, all' Untugend meiden, deinen Tod und sein Ursach fruchtbarlich bedenken, daf'r, wiewohl arm und schwach, dir Dankopfer schenken.

Hjælp os, Kristus, Guds Søn, gennem din lidelse, at afstå fra synd og at være lydige mod dig, idet vi ihukommer din død og dens årsag, og derpå, om end vi er fattige og svage, bringer dig vort takoffer.

Josef fra Arimatæa, som var discipel af Jesus, men hemmeligt, af frygt for jøderne, bad derefter Pilatus om at måtte tage Jesu legeme ned; og det tillod Pilatus. Josef kom så og tog Jesu legeme ned. Også Nikodemus kom; det var ham, som tidligere var kommet til Jesus om natten; han medbragte en blanding af myrra og aloe, omkring hundrede pund. Så tog de Jesu legeme og viklede linnedklæder om det sammen med de vellugtende salver, som det er skik hos jøderne ved begravelse. På det sted, hvor Jesus var blevet korsfæstet, var der en have, og i haven var der en ny grav, hvor der endnu ikke havde været lagt nogen. Da det var jødernes forberedelsesdag, lagde de Jesus dér, fordi den grav var i nærheden.

Ruht wohl, ihr heiligen Gebeine, die ich nun weiter nicht beweine, und bringt auch mich zur Ruh'; das Grab, so euch bestimmt ist, und ferner keine Not

umschliesst, macht mir den Himmel auf und schliesst die Hölle zu.
Hvil i fred I hellige lemmer, som jeg nu ikke længere begræder, og giv også mig fred. Graven, som er bestemt for jer, hvor ingen yderligere nød mere skal omringe jer, åbner Himlen for mig og lukker Helvedes port.

Ach Herr, lass dein lieb Engelein am letzten End' die Seele, mein in Abrahams Schoss tragen; den Leib in sein'm Schlafkämmerlein gar sanft, ohn ein'ge Qual und Pein ruhn bis am jüngsten Tage! Alssdann vom Tod erwecke mich, dass meine Augen sehen dich in aller Freud' o Gottes Sohn, mein Heiland und Genadenthron! Herr Jesu Christ, erhöre mich, ich will dich preisen ewiglich! Herre, lad til sidst din kære engel bære min sjæl til Abrahams skød! Legemet skal hvile i sit sovekammer, blidt, uden kval og pine indtil den yderste dag. Derefter væk mig fra døden, så mine øjne skal se dig i al glæde, o Guds Søn, min Frelser og nådestol! Herre Jesus Krist, hør mig, jeg vil prise dig til evig tid!

Medvirkende:

Sankt Hans Kirkes Kantori & Vokalensemblet Fyen

Oplæsning: Søren Ulrichs

Sangsolister: Ida Wahl, Jeppe Møller, Sebastian Haugstrup,
Mikkel Frees Steensen, Malena Rønnow & Lona Mohr Villadsen.

Strygere: Bjarne E. Hansen, Hanne Askou, Bruno Sanchez,
Amelie Helmstad Bek & Marike Grüttner

Fløjte: Eva Østergaard

Obo: Christian Andreas Skovlund

Orgel: Emil Thorbjørn Møller

Musikalsk ledelse: Susanne Krog Thesbjerg

Stor tak for økonomisk støtte til:

William Demant Fonden

Augustinusfonden

Korsangernes Fællesråd

Sankt Hans Kirke.